

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ. Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης
Μάθημα: Δημόσιες Πολιτικές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
Χειμερινό εξάμηνο ακαδ. έτους 2017- 2018
Διδάσκων: Νίκος Παπαδάκης
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΥΕΠ)
Κωδικός: ΔΕΚΠ402
ECTS: 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ- ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ

Η σχέση διανοητικότητας και υλικότητας, οφείλει να μη μας διαφεύγει όταν ενσκήπτουμε στα της παιδείας. Γιατί είναι ακριβώς η παιδεία που μοιραία τη διαμεσολαβεί, ενώ η ίδια η διαχείριση της διακύμανσης του δείκτη των αξιών αναλαμβάνει την υποστασιοποίηση της. Η παιδεία, η μάθηση, η γνώση αποτελούν προνομία της διανοητικότητας δίχως άλλο, ωστόσο αναπόφευκτα συγκροτούν τις προϋποθέσεις της υλικότητας, δίνοντας ούτως ή άλλως περιεχόμενο στην πρόοδο. Η τουλάχιστον έτσι έχουμε μάθει να πιστεύουμε, ακόμα και αν αναρωτιόμαστε εδώ και δεκαετίες πώς η γνώση, ταυτοτικό στοιχείο του Διαφωτισμού, δεν απέτρεψε την κατασκευή Ολισμών και την ανελέητη δίωξη των Άλλων (των όποιων Άλλων). Η επίκληση της προόδου με όρους ασυνέχειας σε μεταρρυθμίσεις και δη σε αυτές που αφορούν στην εκπαίδευση αποτελεί σχεδόν καταστασιακή προϋπόθεση του τελετουργικού της ίδιας της μεταρρύθμισης (βλ. Kazamias 1996 και Popkewitz 1991). Και η ίδια αυτή η επίκληση, εκβάλλει όχι σπάνια σε «χρήσιμα» καθεστώτα αληθείας (με όρους Micheal Foucault). άτι τέτοιο σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπει όμως να μας διαφύγει ένα αφετηριακό ερώτημα, όταν επιχειρούμε την ανάλυση της συγκεκριμένης δημόσιας πολιτικής, πολλώ δε μάλλον σε ένα μάλλον που επιχειρεί την ανάλυση πολιτικής στην εκπαίδευση και κατάρτιση και στη σχέση αυτών με την απασχόληση. *Ποια είναι η διαβατήρια τελετουργία της προόδου και ποιοι οι όροι πλοήγησης της μεταξύ διανοητικότητας και υλικότητας;*

Η εκπαιδευτική πολιτική είναι το επιστημονικό αντικείμενο- ερευνητικό πεδίο ανάλυσης των δημόσιων πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης, και της συστηματικής διερεύνησης των όρων συγκρότησης της σχέσης τους με το πλέγμα των έτερων δημόσιων πολιτικών (με έμφαση στην μακροοικονομική πολιτική, την κοινωνική πολιτική και τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης). Η εξέταση των προαναφερθεισών δημόσιων πολιτικών γίνεται σε διεθνές, υπερεθνικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Μια από τις πλέον ενδεδειγμένες τυπολογίες εκπαιδευτικών πολιτικών είναι αυτή που εστιάζει συνολικά στη σχέση Κράτους- Κοινωνίας- Πολιτικής –Εκπαίδευσης (βλ. Ζαμπέτα 1995: 27- 103 και Παπαδάκης 2016β: 289- 292).

Αντικείμενο του μαθήματος είναι τα βασικά συστατικά στοιχεία, οι όψεις και εκφάνσεις των πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης, όσο και οι όροι ένταξης τους στο πλέγμα των δημόσιων πολιτικών (public policy complex). Το μάθημα διαρθρώνεται σε 3 άξονες:

I. Θεωρία και μέθοδος στην ανάλυση των δημόσιων πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Προοιμιακές εννοιολογικές διασαφήσεις και θεωρητικές αφετηρίες. Αφετηριακή ιστορική και κοινωνική τοπογραφία της εκπαιδευτικής πολιτικής (κράτος και πεδία κυριαρχίας, εκπαίδευση ως όρος συγκρότησης του κράτους, η βιομηχανική επανάσταση και η ανάδυση του σύγχρονου εκπαιδευτικού συστήματος, εκπαίδευση και κατάρτιση στις μεταβιομηχανικές κοινωνίες, διακύμανση του δείκτη αξιών και καταγωγικές σημασίες της σχέσης τους με την εκπαίδευση και την κατάρτιση κλπ). Το λειτουργικό πλέγμα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (δομολειτουργική προσέγγιση του Lenhart με βάση τον Parsons). Η συσχέτιση των εξεταζόμενων δημόσιων πολιτικών με το πλέγμα των δημόσιων πολιτικών εν γένει (με έμφαση στην μακρο-οικονομική πολιτική, τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και την κοινωνική πολιτική- λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων τις αναλύσεις των Γράβαρη, Cort, Pepin, Murphy, Ball και Walkenhorst). Οικονομική ορθολογικότητα και κοινωνική ορθολογικότητα και πεδία παρέμβασης της εκπαιδευτικής πολιτικής Εφαρμοσμένη πολιτική θεωρία και εκπαιδευτική πολιτική. Τυπολογία πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης με βάση το ρόλο του Κράτους στην διαμόρφωση και υλοποίηση τους (συγκεντρωτικό, κορπορατιστικό και πλουραλιστικό μοντέλο). Οι βασικές προσεγγίσεις αναφορικά με την σχέση κράτους, κοινωνίας- οικονομίας και πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης (φιλελεύθερες, μαρξιστικές- νεομαρξιστικές, προσεγγίσεις, προσεγγίσεις Κράτους Πρόνοιας, πλουραλιστικές προσεγγίσεις). Νεοθεσμισμός και ανάλυση πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης (π.χ. η αξιοποίηση του «distributive coalition» - κατά Olson- στην ανάλυση της πολιτικής ανώτατης εκπαίδευσης). Φουκωική πολιτική κοινωνιολογία και ανάλυση εκπαιδευτικής πολιτικής (με έμφαση στις μεταδομικές προσεγγίσεις των Ball και Popkewitz). Κριτήρια και πεδία ανάλυσης των πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης (περιεχόμενο, συγκείμενο, εκπονητές, αποδέκτες και αποτελέσματα δυο τάξεων). Habitus (κατά Bourdieu), όροι συγκρότησης της διάκρισης και των ενεργημάτων ταξινόμησης και επιλογής, χαρισματική ιδεολογία, πολιτισμική ώσμωση και κοινωνικό κεφάλαιο και αναπαραγωγή των κοινωνικό-εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Η δεύτερη θεωρία δικαιοσύνης του Rawls και η αντισταθμιστική προσέγγιση (πολιτικές συνδηλώσεις όπως στο “Equity & Efficiency” ή στο πρόσφατο “Reflection paper” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής). Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση {discourse και ιδεολογικό υπόστρωμα, η τελετουργία της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης κατά Popkewitz, οργάνωση συμφερόντων (interest politics), κρατική σκοπιμότητα και εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, η σημασία του impact assessment στην μεταρρύθμιση}. Πολιτισμική ποικιλότητα και πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης.

II. Πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ε.Ε. και διεθνώς.

Οι μετασχηματισμοί στην πολιτική οικονομία των διεθνών σχέσεων, η διεθνοποίηση κράτους και οικονομίας (παγκοσμιοποίηση) και οι επιπτώσεις τους στην αλλαγή παραδείγματος αναφορικά με τη στρατηγική για εκπαίδευση και κατάρτιση της Ε.Ε. (από το 1992 και εντεύθεν). «Πρόθυμη εκχώρηση» (willing surrender κατά Held & McGrew) και ο μετασχηματιστικός ρόλος της κατάρτισης, δεδομένης και της σχέσης της με τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Τεχνοκρατία και πολιτική στην εκπαίδευση και κατάρτιση (με βάση την προσέγγιση Majone, Radaelli). Συνοπτική επισκόπηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την εκπαίδευση και την κατάρτιση (και της σχέσης της με την απασχόληση) τις τελευταίες 3 δεκαετίες, ήτοι από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ μέχρι την, σε εξέλιξη, EU2020 (πολιτικές προτεραιότητες, βασικά συστατικά, κριτήρια αναφοράς και

εργαλεία πολιτικής τόσο του Work Programme “Education & Training 2010” της Στρατηγικής της Λισαβόνας όσο και της ατζέντας του ET2020 της EU2020). Εθνικές περιπτώσεις εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων μεγάλης κλίμακος, καλές πρακτικές, συγκλίσεις και αποκλίσεις, συγκριτική παρουσίαση της κατάστασης των πραγμάτων σε επίπεδο Κ-Μ. Πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης εκτός Ε.Ε. (με έμφαση στις χώρες της ευρωπαϊκής γειτονίας- ETF partner countries). Ο ρόλος του OECD και άλλων διεθνών οργανισμών στην διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής (από την γραμμική ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού στα 70s στην σημερινή θεμελιακή επαλληλία μετρήσιμου ανθρωπίνου κεφαλαίου και οικονομικής ανάπτυξης μέσω του νέου υποδείγματος ανάπτυξης ανθρωπίνων πόρων). Η οικονομική κρίση και οι μετασχηματισμοί στις πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης διεθνώς.

- III. **Η ελληνική περίπτωση.** Μείζονα μεταρρυθμιστικά επεισόδια στον 20^ο και 21^ο αιώνα. Τα βασικά σύγχρονα διακυβεύματα (π.χ. ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, δια βίου μάθηση, πιστοποίηση εκροών μη τυπικής και άτυπης μάθησης, Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων κλπ). Μεταρρυθμίσεις στην ανώτατη εκπαίδευση και πανεπιστημιακή πολιτική.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ- ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οι φοιτητές/ φοιτήτριες να κατανοήσουν τις βασικές έννοιες και τα χαρακτηριστικά των πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης και τις θεωρητικές και μεθοδολογικές αφετηρίες της ανάλυσής τους. Να τις συσχετίσουν οργανικά με το πολιτικό φαινόμενο ευρύτερα, όσο και με τις λοιπές δημόσιες πολιτικές. Να έρθουν σε επαφή με μείζονα μεταρρυθμιστικά ενεργήματα τόσο στην Ευρώπη (αλλά και εκτός Ευρώπης) όσο και στην Ελλάδα και να αναπτύξουν την ικανότητα της κριτικής ανασυγκρότησης μεταρρυθμίσεων. Να αναπτύξουν την ικανότητα να αναλύουν και να ερμηνεύουν το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό συγκείμενο των εξεταζόμενων πολιτικών και μεταρρυθμίσεων, όσο και τη σχέση μεταξύ σχεδιασμού και υλοποίησής τους. Να αποκτήσουν γνώσεις για τα νέα μεθοδολογικά εργαλεία που σχετίζονται με την παραγωγή τους και να είναι σε θέση να τα αναλύουν και να τα επεξεργάζονται κριτικά.

ΤΡΟΠΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- ✓ Γραπτές εξετάσεις (με επιλογή θεμάτων) στο τέλος του εξαμήνου
- ✓ Εργασία σε κάποια από τις θεματικές του μαθήματος (προαιρετική).

ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ ΟΜΙΛΗΤΕΣ

- ✓ **J. Manuel Galvin Arribas**, Specialist in Governance and Life-Long Learning Operations Department, ETF

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΣΥΓΡΑΜΜΑΤΑ

- ✓ Γουβιάς Δ. & Θεριανός, Κ. (2014), *Εκπαιδευτική Πολιτική*. Αθήνα: Gutenberg.
- ✓ Παπαδάκης, Ν. (2016), *Η ανέκκλητη εμπαρμένη. Ευρωπαϊκή Πολιτική Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, Κοινωνική Ενσωμάτωση και Απασχόληση*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- ✓ Σταμέλος, Γ. (2009), *Εκπαιδευτική Πολιτική*. Αθήνα: Διόνικος.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ- ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ahier, J., Cosin, B., & Hales, M. (eds.- 2013), *Diversity and Change. Education, policy and selection*, Oxon: Routledge.
- Apple, M. (2012), *Can education change society?*, New York/ Oxon: Routledge
- Arribas J. Manuel Galvin (2016), Governance Dynamics and the Application of the Multilevel Governance Approach in Vocational Education and Training (VET) in the European Neighbourhood Countries: the case of the ENPI South region, in *European Journal of Education*, no. 51, pp 495–512.
- Ασδεράκη, Φ. (2008), *Ευρώπη και Παιδεία*. Αθήνα: Ι Σιδέρη
- Babos, P., Lubyova, M., Studená, I. (2015), *Lifelong Learning is a growing factor in employability. Policy Brief*. Friedrichshafen: LLLightinEurope Research Consortium.
- Ball, S. J. (1994), *Education reform: A critical and post-structural approach*. London: Open University Press.
- Ball, St. (1998), Big Policies/Small World: An introduction to international perspectives in education policy, in *Comparative Education*, Volume 34, Issue 2, 1998, pp. 119-130.
- Ball, St. (2013), *Politics and Policy making in education. Explorations in political sociology*. London & N.Y.: Routledge.
- Benos, N. (2007), *Education policy, growth and welfare*. Athens, Greece: Centre of Planning and Economic Research
- Berry, R. & Adamson, B. (eds- 2011), *Assessment reform in education: policy and practice*, Dordrecht: Springer
- Bjornavold, J. & Coles, M. (2008) *Governing education and training; the case of qualifications frameworks*. Thessaloniki: CEDEFOP.
- Bleiklie I. (2001), Towards European Convergence of Higher Education Policy?, in *Higher Education Management* Vol. 13, No. 3.
- Brenner, N. (1999), Globalisation as Reterritorialisation: The Re-scaling of Urban Governance in the European Union, in *Urban Studies*, 36 (3),pp. 431- 451.
- Brine, J. (2006), Lifelong learning and the knowledge economy: those that know and those that do not—the discourse of the European Union, in *British Educational Research Journal* , Volume 32, Issue 5, pp. 649-665.
- Bourdieu, P., μετ Κ. Καψάμπελη (2002), *Η Διάκριση*, Αθήνα: Πατάκη
- Campbell, M. (2012), *Skills for Prosperity? A Review of OECD and Partner Country Skill Strategies*, published by the Centre for Learning and Life Chances in Knowledge Economies and Societies at: <http://www.llakes.org>.
- Cedefop (2014), *Terminology of European Education and Training Policy*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Cedefop (2016), *Application of learning outcomes approaches across Europe: a comparative study* Luxembourg: Publications Office. Cedefop reference series. No 105. <http://dx.doi.org/10.2801/735711>
- Chiang, T.-H (2014), Pursuing Ideology or Conforming Reality: Why does Education Shift its Function from Equity to Competitiveness in the Era of Globalization?, in P. Calogiannakis, K.G. Karras, Ch. C. Wolhuter, T.-H. Chiang, M. Tendo (eds), *Crisis in Education. Modern Trends and Issues*. Nicosia: HM Studies & Publishing, pp. 31-43.
- Council of the European Union (2009), *Notices from European Union Institutions and Bodies. Council conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training ('ET 2020')*, 28.5.2009, C119/2.

Available online at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:EN:PDF>.

- Γράβαρης, Δ. & Παπαδάκης, Ν. (επιμ.- 2005), *Εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική μεταξύ κρατών και αγοράς*, Αθήνα: εκδ. Σαββάλας,
- European Commission, (2002), *Education and Training in Europe: diverse systems, shared goals for 2010. The work programme on the future objectives of education and training systems*, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- European Commission (2015), *Employment and Social Developments in Europe 2014*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Available online at: <http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?advSearchKey=Employment+and+Soci+al+Developments+in+Europea+2014&mode=advancedSubmit&langId=en&policyArea=&type=0&country=0&year=0>.
- European Commission (2016a), *Education and Training Monitor 2016*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Available online at: https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2016_en.pdf.
- European Commission (2016b), *Education and Training Monitor 2016. Greece*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Available online at: https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2016-el_en.pdf.
- European Training Foundation (ETF) (2013), *Good Multilevel Governance for Vocational Education and Training*. Torino: ETF.
- European Training Foundation (ETF) (2017a), *Changing skills for a changing world. Torino Process Conference 2017 Highlights*. Torino: ETF.
- European Training Foundation (ETF)/ Papadakis, N. & Arribas M. (2017b), *Cross-analytical report on Skills & VET governance arrangements in ETF partner countries*. Torino: ETF (under publication)
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016), *Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης του 2016. Ελλάδα*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2016-el_en.pdf
- Field, S., Kuczera, M. & Pont, B. (2009), *Education and training policy. No more failures. Ten steps to equity*. Paris: OECD.
- Green, A. (2012), *Skills for Competitiveness. Country Report for United Kingdom*. Paris: OECD.
- Grek, S. & Lawn, M. (2009), A Short History of Europeanizing Education. The New Political Work of Calculating the Future, in *European Education*, 41 (1), pp. 32–54.
- Halpin, D. & Troyna, B. (2013), *Researching Education Policy*, Routledge.
- Honing, M. I. (ed- 2006), *New Directions in Education Policy Implementation*, New York: State University of New York Press
- Κλάδης, Δ., Κοντιάδης, Ξ., & Πανούσης, Γ. (επιμ.- 2007), *Η Μεταρρύθμιση του Ελληνικού Πανεπιστημίου*, Αθήνα: Παπαζήση.
- Kyridis, A., Fotopoulos, N., Chronopoulou, A., Papadakis, N., & Zagkos, Ch. (2011), Filling in the Implementation Gap? Problems in the Greek Educational System and Policy, in *Current Issues in Education (CIE)*, vol. 14, n°. 3, December, pp. 1-19.
- Mok, K-H. (2008), The growing importance of the privateness in education: challenges for higher education governance in China, in *Compare*, Vol. 39, Issue 1, Routledge, pp. 35-49.
- OECD/ Werquin P. (2010), *Recognition of Non-Formal and Informal Learning: Country Practices*. Paris: OECD
- OECD (2014), *PISA 2012. Results in focus*. Paris: OECD.

- Papadakis, N. (1998), European Educational Policy and the challenges of the post-industrial society, in P. Alheit, H. S. Olesen & S. Papaioannou (eds), *Education, Modernization and Peripheral Community*. Roskilde: R.U.C., pp. 11-51.
- Papadakis, N. (2009), Towards a new LLL Paradigm? EU Policy on Key Competences and Reskilling: Facets and Trends, in *BJSEP*, vol. 3, n°. 1, pp. 29-38.
- Papadakis, N. (2009b), EU Policy Initiatives on Creativity & Reskilling: The EU "Key Competences" Framework, the European Year on Innovation and Creativity and their Policy Implications, in *Creative Personality (Radosa Persorilba)*, vol. VII. Riga: RTTEMA, pp. 214-219.
- Papadakis, N. in cooperation with Drakaki, M., Papargyris, A., Dafermos, V., Basta, M., Theodorikakos, P., Pandis, P., Kyridis A. (2017), "*Painted from life....*" *A disengaged youth? Young people and NEETs in a devastated country*. Published by the UCL- IoE/ Centre for Learning and Life Chances in Knowledge Economies and Societies (LLAKES). London: UCL- IoE/ LLAKES Research Centre (Research Papers Series no 59). Available at: <http://www.llakes.ac.uk/sites/default/files/59.%20Papadakis%20et%20al.pdf>.
- Papadakis, N. & Drakaki, M. (2016), From the cradle to the grave? European Policy on LLL, Reskilling and employability within the EU2020, in Y. Espina (ed), *Images of Europe. Past, Present, Future (ISSEI 2014 Conference Proceedings)*. Porto: Universidade Catolica Editora, pp. 171- 185.
- Papadakis, N. & Tsakanika, Th. (2006), Towards the region? The Higher Education Policy Agenda and the stake of regionalisation, in *European Legacy*, 11 (4), pp. 289-297.
- Pepin, L. (2007), The History of EU Cooperation in the Field of Education and Training: how lifelong learning became a strategic objective, in *European Journal of Education*, 42 (1), pp. 121-132.
- Peters, M. & Besley, A. C. (2006), *Building knowledge cultures: education and development in the age of knowledge capitalism*, Lanham, Md., Oxford: Rowman & Littlefield Publishers
- Popkewitz, S.T. (2012), *Κριτικές Προσεγγίσεις στην Εκπαιδευτική Πολιτική: Τα Μεταβαλλόμενα Πεδία Εξουσίας και Γνώσης*, Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Popkewitz, S.T., & Brennan, M. (2005), Restructuring of social and political theory in education, *Educational Theory*, Vol. 47, Issue 3, pp. 287-313.
- Παπαδάκης, Ν. (2003), *Εκπαιδευτική Πολιτική. Η εκπαιδευτική πολιτική ως κοινωνική πολιτική(;)*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2003.
- Παπαδάκης, Ν. (2004), *Η Παλίμψηστη Εξουσία: Κράτος, Πανεπιστήμιο και Εκπαιδευτική Πολιτική στην Ελλάδα*, Αθήνα: Gutenberg, 2004.
- Παπαδάκης, Ν. (2006), *Προς την «Κοινωνία των Δεξιοτήτων»; Τα όρια της υπερεθνικότητας, το διακύβευμα της απασχολησιμότητας και οι πολιτικές κατάρτισης*, Αθήνα: Σάκκουλα & Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου.
- Παπαδάκης, Ν. (2007/2008), Μέλι στο Ξυράφι. Σημειώσεις για τη διακυβεύσιμη ατζέντα των πολιτικών εκπαίδευσης, κατάρτισης, πόρων στην Ευρώπη και τις «εστίες» μίας ανέκκλητης κρίσης, στο *Κοινωνικό Κέντρο*, τ.χ. 2-3, Οκτώβριος 2007-Μάρτιος 2008, σσ.169-193
- Παπαδάκης, Ν. (2009), Η Κρίση και οι κρίσεις. Στοιχεία για το αίτημα αλλαγής υποδείγματος παραγωγής δημόσιας πολιτικής και το διακύβευμα της διακυβέρνησης στην Ε.Ε. στην «εποχή της κρίσης», στο *Κοινωνικό Κέντρο*, τεύχ. 4, Μάρτιος 2009, σσ. 65-79

- Παπαδάκης, Ν. (2016α), *Η ανέκκλητη ειμαρμένη. Ευρωπαϊκή Πολιτική Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, Κοινωνική Ενσωμάτωση και Απασχόληση: Η εικοσαετία των μετασχηματισμών (1995- 2015)*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης
- Παπαδάκης, Ν. (2016β), Δημόσιες Πολιτικές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Για τις επιστημολογικές και μεθοδολογικές συνιστώσες του πεδίου και την ευρωπαϊκή κατάσταση των πραγμάτων, στο Α-Ι. Δ. Μεταξάς (επιμ.), *Πολιτική Επιστήμη: Διακλαδική και Κριτική Προσέγγιση της Πολιτικής Πράξης (Δεκάτομο Έργο). Τόμος ΙΧ: Πολιτική Μεθοδολογία. Αθήνα: Ι. Σιδέρης & Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, 2016, σσ. 287- 322.*
- Παπαδάκης, Ν. (2016γ), Πλοηγώντας στα αδιέξοδα: Η ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική και η κατάσταση των πραγμάτων στην ελληνική εκπαίδευση και κατάρτιση. Μεταξύ ανταγωνιστικότητας και κοινωνικής ενσωμάτωσης?, στο Σπ. Πανταζής, Ε. Μαράκη, Μ. Καδιανάκη, Εμ. Μπελαδάκης (επιμ.), *Το σύγχρονο σχολείο μέσα από το πρίσμα των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών* (Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου). Ηράκλειο: εκδ. Ινστιτούτου Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών/ ΙΑΚΕ, σσ. 62-93.
- Παπαδάκης, Ν. (2016δ), Εργαλεία Πολιτικής και πολιτικές προτεραιότητες για την συσχέτιση εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης στη νέα ευρωπαϊκή στρατηγική, στο Κ. Φασούλης, Γ. Ρουσσάκης, Α. Σαμαρά, Εμ. Φυριπής, Γ. Πασιάς (επιμ.). *Ανιχνεύοντας το Εκπαιδευτικό Τοπίο* (Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Δ. Ματθαίου). Αθήνα: εκδ. Παπαζήση, 2016, σσ. 91- 120.
- Παπαδάκης, Ν. & Δρακάκη, Μ. (2015), Η Στρατηγική EU2020 και η νέα ευρωπαϊκή πολιτική για την εκπαίδευση και κατάρτιση, στο Ε. Ταρατόρη & Κ. Μπίκος (επιμ.), *Μελετήματα και ερωτήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης* (Χαριστήριο Τόμος στον Καθηγητή Δ. Χ. Χατζηδήμου). Θεσσαλονίκη: εκδ. Αφοι Κυριακίδη, 2015, σσ. 527-552
- Παπαδάκης, Ν., Μπουζάκης, Σ. & Πανδής, Π. (2010), Διαστάσεις και προτεραιότητες της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τη Διά Βίου Μάθηση πριν και μετά το 2010, στο Ν. Παπαδάκης & Μ. Σπυριδάκης (επιμ.), *Αγορά Εργασίας, Κατάρτιση, Διά Βίου Μάθηση και Απασχόληση (Δομές, Θεσμοί και Πολιτικές)*. Αθήνα: Σιδέρης, σσ. 243-272.
- Παπαδάκης Ν., & Σπυριδάκης Μ. (επιμ.) (2010), *Αγορά Εργασίας, Κατάρτιση, Δια Βίου Μάθηση και Απασχόληση: Δομές, Θεσμοί και Πολιτικές*, Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Πασιάς Γ. (2015), *Συγκριτική εκπαίδευση. Τόποι και λόγοι*. Αθήνα: εκδ. Γρηγόρη
- Προβατά, Α. (2013), *Η Ελληνική Εκπαιδευτική Πολιτική και η Ενωμένη Ευρώπη (1981-2011) εκπαίδευση - κινητικότητα στα πλαίσια της απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων (μια κοινωνική προσέγγιση)* (δεύτερος τόμος), Αθήνα: Παπαζήσης.
- Race, R. (2011), *Multiculturalism and Education*, London: Continuum International Publishing Group.
- Reay, D. (2010), 'It's all becoming a habitus': beyond the habitual use of habitus in educational research, *British Journal of Sociology of Education*, Vol. 25, N° 4, pp. 431-444.
- Rizvi, F., & Lingard, B. (2010), *Globalizing Education Policy*, Oxon: Routledge.
- Σταμέλος, Γ. (2009), *Εκπαιδευτική Πολιτική*, Αθήνα: Διόνκος.
- Slavin, E.R. (2002), Evidence-Based Education Policies: Transforming Educational Practice and Research, in *Educational Researcher*, vol. 31 no. 7, October, pp. 15-21.
- Torres, M. & Ruiz, M. (2013), Techno-Euphoria as a Visa for Neoliberal/Neoconservative Capitalism's Invasion of Academia: the Case of Digital Measures, in *Academia*, Vol. 3, No. 1.

- Tracy, M. & Tracy-Dills, P. (1999), Education and Social Welfare Policy, in M. Midgley, M.B. Tracy, M. Livermore (eds), *The Handbook of Social Policy*. London: Sage, pp. 331- 347.
- Veiga, A. & Amaral, A. (2009), Policy Implementation Tools and European Governance, in A. Amaral, G. Neave, Ch. Musselin, P. Maassen (eds), *European Integration and the Governance of Higher Education and Research* (Higher Education Dynamics Book-series Vol. 26). Dordrecht, Heidelberg, London, New York: Springer, pp. 133- 157.
- Voegtle, E., Knill, Ch., Dobbins, M. (2011), To what extent does transnational communication drive cross-national policy convergence? The impact of the Bologna-process on domestic higher education policies, in *Higher Education*, 61, pp.77-94.
- Walkenhorst, H. (2008), Explaining change in EU education policy, *Journal of European Public Policy*, Vol. 15, No 4, June, pp. 567-587.
- West, J. (2012), *The Evolution of European Union Policies on Vocational Education and Training*. London: Centre for Learning and Life Chances in Knowledge Economies and Societies (LLAKES). Available online at: <http://www.llakes.org/wp-content/uploads/2012/04/34.-West-final.pdf>
- Whitty, G. (2005), *Making sense of education policy*. London: Sage.
- Wintle, M. (ed.- 2000), *Culture and Identity in Europe*. Aldershot: Ashgate publs.
- Wiseman, W.A. (2010), The Uses of Evidence for Educational Policymaking: Global Contexts and International Trends, *Review of Research in Education*, vol. 34, no. 1, pp. 1-24.
- Wößmann, L. (2008), Efficiency and equity of European education and training policies, in *International Tax and Public Finance*, Volume 15, Issue 2, pp. 199-230.